

РОЗВИТОК ЛИСТКОВИХ ХВОРОБ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКІВ ТА СТРОКІВ СІВБИ

На формування урожаю зерна пшениці озимої в першу чергу впливають агротехнологічні заходи вирощування, які залежать від кліматичних умов.

Серед агротехнічних методів захисту рослин одним з основних елементів технології є строки сівби, адже саме сівба в оптимальні строки сприяє одержанню високого врожаю. Оптимальні строки сівби мають виняткове значення в обмеженні розмноження шкідників та поширення хвороб на посівах зернових культур.

Сівозміна є головним чинником в обмеженні шкодочинності шкідливих організмів у с.-г. виробництві. Правильний підбір культур у сівозміні є ефективним способом обмеження чисельності хвороб зернових культур.

Сумісна дія попередника і агротехнічних заходів створює відповідний водний потенціал, повітряний і поживний режими ґрунту, що певним чином впливає на ріст і розвиток рослин, які набувають різної стійкості до низьких і високих температур, хвороб та шкідників, що відчутно впливає на врожай.

Враховуючи вищевказане в сучасних економічних і екологічних умовах встановлення оптимальних строків сівби та попередників з урахуванням сортових особливостей є достатньо актуальним.

Метою наших досліджень було вивчення впливу різних строків сівби та попередників на розвиток листових хвороб пшениці озимої.

Для досягнення поставленої мети ми проводили фітосанітарні обстеження посівів в агротехнічному досліді у 2014 та 2015 рр. У середньому за два роки максимальне ураження рослин хворобами спостерігалось у фазі молочно-воскової стиглості. По попереднику сидеральний пар на всіх сортах було відмічено найвищий розвиток борошнистої роси (від 10,0 до 20,0 % залежно від сорту та строку сівби) та бурої іржі (0,5–10,0 %), а по попереднику горох – септоріозу листя (30,0–42,5 %). Найменше ураження борошнистою росою було по попереднику кукурудза на силос і становило – 2,5–12,5 %. Найнижчий розвиток септоріозу (від 4,0 до 30,0 %) був по попереднику озимий ріпак. Обидва попередники стримували розвиток бурої іржі. Залежно від строку сівби на сортах ‘Берегиня миронівська’, ‘Господиня миронівська’, ‘Горлиця миронівська’ та сорті стандарті ‘Подольнка’ ступінь ураження рослин борошнистою росою становив від 2,5 до 20,0 %, септоріозом листя – 15,0–42,5 %, бурою іржею

сорти уражувалися на 0,3–10,0 %. Найменший розвиток борошнистої роси і септоріозу листя був за оптимальних строків сівби (15.09 і 25.09), а бурой іржі за пізнього строку (05.10).

У результаті досліджень встановлено, що найменше ураження листковими хворобами можна досягти сівбою пшениці озимої в оптимальні строки по попередниках кукурудза на силос або озимий ріпак.

УДК 633.11:631.531.01:581.142.036

Ільченко Л. І., аспірант

E-mail: mip.remeslo@ukr.net

Сіроштан А. А., кандидат сільськогосподарських наук,

завідувач відділу насінництва

Миронівський інститут пшениці імені В. М. Ремесла НААН

E-mail: mironovka@mail.ru

ТЕПЛОСТІЙКІСТЬ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД АЗОТНИХ ДОБРИВ

Найбільш повна реалізація генетичного потенціалу сучасних сортів пшениці озимої можлива за умови сівби високоврожайним насінням. Насіння з пониженою життєздатністю має низьку польову схожість і не забезпечує належної густоти посівів. Сформовані з такого насіння рослини відстають у рості і розвитку, мають нижчу толерантність до абіотичних факторів, що призводить до зменшення їхньої продуктивності. Використання різноякісного насіння обумовлює формування неоднорідного посіву, який характеризується асинхронністю продукційного процесу в деяких рослин, що негативно позначається на врожайності і значною мірою скорочує виробниче життя сорту.

Зважаючи на такі обставини, є необхідним пошук показників, за допомогою яких можна виявляти насіння, здатне в несприятливих умовах середовища забезпечити високий урожай. Однією із перспективних у цьому відношенні властивостей насіння є теплостійкість, яка визначається методом термотестування і характеризує його біологічні властивості.

Нашими експериментальними дослідженнями було встановлено, що формування насіння з високим показником теплостійкості значною мірою залежить від погодних умов, особливо від воскової стиглості до обмолоту. Маса 1000 насінин має складний взаємозв'язок з теплостійкістю. За всіх рівних умов більш крупне насіння в більшості випадків має кращі посівні якості і теплостійкість.

При визначенні показника теплостійкості насіння пшениці м'якої озимої сорту Подолянка вирощеного по попереднику кукурудза на зерно залежно від застосування азотних добрив, їх форм та строків